

Xermán García Cancela - Carlos Luís Díaz Abraira: *Manual de linguaxe administrativa*, Escola Galega de Administración Pública, Colección Manuais, nº 1, Santiago de Compostela, 1991.

No comezo deste novo ano acabou por abrollar do prelo a primeira fonte que vai permiti-lo cultivo uniforme, moderno, racional e eficaz da lingua galega no eido da administración, tanto para a Administración autonómica, a local ou, se o ten a ben, a periférica, correctamente con elas na lingua propia de Galicia, á parte de servir de base esencial da formación e especialización no rexistro lingüístico-administrativo galego para os traballadores das mesmas. Trátase do *Manual de linguaxe administrativa*, do que son autores dous profesionais da lingua no ámbito institucional e estudiosos da linguaxe administrativa galega, Carlos Luís Díaz Abraira e Xermán García Cancela, e o cal consta como o primeiro manual editado pola Escola Galega de Administración Pública (EGAP).

O *Manual de linguaxe administrativa* fundaméntase noutros estudos anteriores sobre a materia da linguaxe administrativa, tales como as obras dos autores Luciana Calvo Ramos, Robert Catherine, Carles Duarte i Monserrat, Jacques Gandouin, etc., en artigos das revistas *Lingua e Administración*, *Llengua i Administració*, *Revista de Administración Galega*, *Revista de Llengua i Dret* e *Administrazioa Euskaraz* fundamentalmente, así como nas actas de coloquios e xornadas celebrados nos países cataláns, Euskadi e Galicia sobre o tema, seguindo así mesmo as escasas directrices propulsadas pola Administración central ó respecto.

Por suposto, hai que subliñar que a pertenza ó mesmo mundo administrativo leva a que a coordinación e a resolución uniforme dos mesmos problemas, co correspondente respecto das características específicas de cada lingua, respondan practicamente a un espírito común nas obras publicadas recentemente ó respecto: *Manual de Estilo del Lenguaje Administrativo* (1990), *Manual de llenguatge administratiu* (1991) e *Manual de linguaxe administrativa* (1991), non sendo as mesmas simples adaptacións ou traducións senón orixinais e complementarias todas elas.

Este manual de García Cancela e Díaz Abraira ofrece en oito capítulos un amplo abano da linguaxe administrativa galega, o cal vai desde a súa concepción, pasando polos seus aspectos ortográficos, morfosintácticos e de redacción máis salientables, ata os trazos léxico-semánticos máis específicos.

No capítulo I defínense as características da linguaxe administrativa (especialización do nivel estándar da lingua como variedade lingüística sectorial), delimitando o seu ámbito de uso (relación e comunicación entre a administración e a cidadanía, ou vi-

ceversa, por un medio escrito accesible, comprensible e respectuoso) e esbozando as súas formas lingüísticas específicas respecto da lingua común (tipo de léxico, fraseoloxía, fórmulas de tratamento, morfosintaxe...), procurando a unidade terminolóxica, estilística, estrutural dos documentos, etc.

O capítulo II, establecemento da linguaxe administrativa galega, presenta un breve percorrido histórico sobre a reincorporación do galego ó uso oficial, efectiva desde hai a penas uns dez anos, xa que nos séculos XIII e XIV a lingua galega foi habitual nos documentos de uso interno do Reino de Galicia; todo isto ilustrado con textos e proxectos normalizadores das épocas pasadas e recentes.

Por outra parte, noutro punto deste mesmo capítulo, analízase o modelo castelán, que segue a marca-la configuración da linguaxe administrativa e que cómpre analizar e poñer en dúbida en determinados aspectos, pois estivo caracterizado ata hai ben pouco por certa atrofia e anquilosamento (debidos á súa falta de evolución e adecuación á realidade lingüística e política de cada época), o seu excesivo arredamento da lingua común, a recarga da linguaxe, a sintaxe complicada e confusa, as fórmulas humillantes e afagadoras e o deseño deficiente dos formularios de documentos administrativos; polo tanto, modelo do que se debe evitar unha servil adaptación formal. Sen embargo, dada a nosa pertenza a un mesmo mundo administrativo, non se pode esquecer-la inevitable supeditación ó ordenamento da Administración e lexislación españolas e que a actuación reformadora debe ser prudente e aterse a esa realidade, procurando no posible unha linguaxe administrativa galega correcta e adecuada, coa aceptación lóxica das interferencias insubstituíbles, por exclusivas, do modelo administrativo castelán, ou sexa, español.

Así mesmo, sinálase que para a elaboración dunha linguaxe administrativa adecuada tamén hai que ter en conta as experiencias renovadoras das distintas linguaxes administrativas e as normas e recomendacións internacionais, que responden ó espírito de buscar:

a) No plano estilístico, un estilo correcto e respectuoso, claro, sinxelo, preciso e o máis ordenado posible, sen ningún tipo de fórmulas humillatorias ou discriminatorias, ademais de directo.

b) Na confección e redacción da documentación, criterios racionais e uniformes.

c) No da terminoloxía administrativa, recoméndase a posta en marcha dunha investigación coordinada e con medios materiais e humanos.

Por outra parte, para a configuración dunha linguaxe administrativa propiamente galega tamén se fai referencia á necesidade de estudos sobre a tradición medieval e a riqueza dialectal para ver da súa posible habilitación para enriquece-la mesma.

Polo tanto, a linguaxe administrativa galega débese definir e fundamentar nos seguintes trazos:

1) Uniformidade, baseada na tipoloxía e estrutura dos documentos e mais no estilo administrativo e na terminoloxía.

2) Carácter utilitario, obedecendo ás características de clareza da lingua e dos documentos, de sinxeleza, de precisión e exactitude dos conceptos, de orde interna e mais de estrutura visual dos documentos.

3) Obxectividade.

4) Educación e corrección na expresión e na comunicación.

5) Tendencia á fixación, estabilidade e uniformidade desta variedade da lingua escrita.

6) Formas lingüísticas específicas, tanto de vocabulario coma de fraseoloxía ou tratamentos.

O capítulo III deste manual aborda unha serie de cuestións técnicas -que semellan sen importancia pero que crean moitos problemas ortográficos- tendentes á clareza e intelixibilidade da documentación administrativa, a saber: a acentuación, os signos gráficos e de puntuación, o uso de maiúsculas e minúsculas e maila abreviación (abreviaturas, símbolos e siglas).

No capítulo IV destácanse os aspectos morfosintácticos que no labor cotián da función administrativa en galego presentan máis problemas: o artigo; as formas nominais (xénero, número, excesiva nominalización, etc.); as formas verbais (perífrases, infinitivo conxugado, xerundio, futuro de subxuntivo) e oracionais (a conxunción 'que', a construción 'substantivo + a + infinitivo', a pasiva con 'se', a supresión ou aparición excesiva de preposicións, etc.); as outras formas gramaticais como os indefinidos, relativos, numerais, etc.; a frase (tipos e regras de construción, a concordancia)...

Pola súa banda, o capítulo V trata dos aspectos da redacción administrativa verbo do tratamento persoal, do uso non sexista da linguaxe administrativa e mais da representación gráfica das indicacións de tempo, cantidade e lugar nos documentos.

O extenso capítulo VI abarca os aspectos léxico-semánticos máis característicos da recentemente elaborada e reinstaurada linguaxe administrativa galega, definindo a propia expresión de "terminoloxía administrativa" e describindo os tres grandes grupos de palabras que compoñen a estrutura léxica do galego (patrimoniais, semicultismos e cultismos) e as principais familias léxicas cunha significativa presenza no rexistro administrativo, así como os mecanismos de que dispón a lingua para a creación ou a recuperación da terminoloxía deste campo conceptual específico, á parte de trata-las interferencias lingüísticas que se producen entre as dúas linguas oficiais na nosa Comunidade Autónoma e mailas incorreccións máis frecuentes que se dan na forma escrita por mor da influencia do castelán.

Mentres o capítulo VII representa a traducción do castelán ó galego das locucións e frases feitas máis correntes neste campo, o VIII recolle as locucións latinas máis comúns no mesmo.

Finalmente, un exhaustivo índice analítico permite localizar ou consultar calquera das características lingüísticas destacadas no manual.

Xa que logo, este *Manual de linguaxe administrativa* galega vén sendo un libro de texto que está chamado a cumprir, ademais da consultiva, unha función docente e pedagóxica destacable de cara á especialización no ámbito administrativo de todo o persoal

das administracións públicas actuantes en Galicia, logo de supera-lo citado persoal as correspondentes probas ou cursos de lingua, ou se non, o que resultaría aínda máis efectivo, intercalando o seu contido específico (gramatical e léxico) no desenvolvemento destes cursos de formación. Con todo, para tal efecto, cómpre que esta primeira pedra se vexa axiña acompañada doutros labores formativos e investigadores propios da Escola Galega de Administración Pública.

XOSÉ TORRES ROMAR

Amini Boainain Hauy, *História da Língua Portuguesa. I. Séculos XII, XIII E XIV*, São Paulo, Editora Ática, 1989 (Série Fundamentos, 21), 120 pp.

Baixo a organización do Prof. Segismundo Spina emprendeuse hai uns anos no Brasil un suxerente proxecto de historia da lingua portuguesa que pretende abrangue-lo estudio de tódolos períodos da lingua, desde as orixes ata o presente, nunha serie de seis breves volumes, encargados a cadanseu autor, concebidos no seu conxunto "dentro de padrões didáticos e ao alcance de estudantes de letras deseñosos de un coñecemento inmediato e sucinto da matéria", en palabras do organizador da empresa. O primeiro volume, o de meirande interese para os estudiosos do galego, abrangue os séculos XII, XIII e XIV e a súa realización foille encomendada á Profª Amini Boainain Hauy.

Coñecemos desta autora unha curiosa e interesante obra anterior (*Da Necessidade de uma Gramática Padrão da Língua Portuguesa*, Ática, 1983), confronto crítico das diversas gramáticas normativas usadas no ensino do portugués (no Brasil) en que, con máis énfase nas críticas que nas propostas, puña de manifesto "o estado caótico em que se encontram as nossas gramáticas normativas" (p. 5), ateigadas de falsas definicións, mala exemplificación e unha heteroxeneidade conceptual particularmente perigosas en obras de carácter didáctico, producidas, denuncia a autora, máis ó abeiro de intereses comerciais das editoras e dunha tolerancia das autoridades educativas que ó do rigor didáctico e á adecuación ós obxectivos de cada nivel. De certo que un estudio similar aplicado ós textos de ensino de lingua galega habería dar uns resultados igualmente pouco alentadores... Pero, volvendo ó rego, aplícase agora a autora brasileira a unha empresa de ben distinto signo: a confección dunha breve síntese dos primeiros séculos da historia da lingua medieval galego-portuguesa.

A obra estrutúrase á volta de tres núcleos fundamentais. O primeiro deles, que abrangue os catro primeiros (brevísimos) capítulos da obra, ocúpase sucintamente dos aspectos máis externos do proceso de formación da lingua portuguesa e tamén, substantivamente, do galego, de quen se ocupa a autora largamente, dentro da extrema brevidade xeral. A través das súas curtas e interesantes pinceladas históricas, Amini Huay inscribe a súa obra, a este nivel, na liña da máis recente tradición historiográfica daqueles que -como Paul Teyssier (1982) ou Clarinda A. Maia (1986)- se teñen ocupado espe-